

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 203

Març 2008

QUÈ CAL SABER?

NOMS DE MALALTIES MIG OBLIDATS

La terminologia mèdica ha influït més que cap altra en el llenguatge quotidià: al personal mèdic i infermer pertanyen ser les úniques persones de formació científica amb qui molta gent té contacte habitual. Molts noms antics de malalties estan mig oblidats perquè s'ha popularitzat la terminologia científica, basada en arrels més internacionals. D'altra banda, moltes d'aquestes paraules es refereixen a **malalties infeccioses** que causaven grans **epidèmies** fins fa poc temps. Aquestes epidèmies eren un succés quotidià i arrelat en la cultura. Amb l'aparició dels vaccins i els antibiòtics, aquestes malalties són, com més va, més escasses i la gent ja no té la necessitat de parlar-ne tant; a més, la utilització d'aquestes paraules es deslliga del context secular i passa a tenir connotacions exclusivament mèdiques. Tots aquests fets provoquen que la major part de la gent oblidí els mots populars i adopti la terminologia mèdica i les paraules més recents. Aquests mots antics, però, encara es conserven en àrees rurals o a la perifèria del domini lingüístic. Tot i això, no és convenient, no cal dir-ho, d'emprar-los en àmbits de llenguatge formal o científic, o en contextos en què es requereixi exactitud terminològica. Vegem-ne uns quants:

Nom antic	Nom actual	Nom antic	Nom actual
pigota	verola	granola, pestilència	pesta
pigota borda	varicel·la	rosa	rubèola
pallola	xarampió	constipat d'orella	otitis
tisi, etiquesa	tuberculosi	influença	grip
aliacrà	icterícia	trisme, barretes	tètanus
cranc	càncer	ronya	sarna,
lues, avariosi	sífilis		escabiosi ¹

1. La paraula *ronya* es refereix, originàriament, a una malaltia causada per l'àcar *Sarcoptes scabiei*, que avui dia es coneix més normalment amb el nom de *sarna*, encara que és preferible d'usar la primera paraula. Secundàriament va adquirir el significat de 'brutícia', que és el més comú actualment, per l'aspecte brut de la pell dels malalts.